

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci žalobkyne **M. J.**, bytom P., Š. ul. č. X., zastúpená JUDr. Ivetou Brindzovou, advokátkou v Púchove, Nám. Slobody č. 1901, proti žalovanému **Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, pracovisko Žilina**, ul. Jozefa Miloslava Hurbana č. 16, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 13. januára 2011 č. AZ/2011/00216 o odňatí peňažného príspevku na úpravu bytu, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 11. mája 2011, č. k. 11S/23/2011-20, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 11. mája 2011, č. k. 11S/23/2011-20 **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovaného z 13. januára 2011 číslo AZ/2011/00216, **p o t v r d z u j e**.

Žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 11. mája 2011 č. k. 11 S /23/2011-20 podľa § 250j ods. 2 písm. c) OSP zrušil rozhodnutie žalovanej z 13. januára 2011 číslo AZ/2011/00216 a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Žalobkyni náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa namietala nezákonnosť rozhodnutia žalovaného pre nedostatočné zistenie skutkového stavu, nedodržanie lehoty na rozhodnutie a nedostatok

poučenia o tom, kedy možno úpravy vykonať. Žalovaný rozhodol podľa § 45 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z. z. peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“) o odňatí príspevku po zistení, že úpravy boli vykonané pred právoplatnosťou rozhodnutia o priznaní tohto príspevku. Konštatoval, že napadnuté rozhodnutie je v rozpore so zákonom, pretože žalovaný nepostupoval podľa § 53 ods. 1 uvedeného zákona. Zaujal stanovisko, že na konanie vo veciach kompenzácie sa vzťahuje Správny poriadok s odchýlkami uvedenými v § 53 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z. Uviedol, že žalobkyňa jednoznačne ujmu na svojich právach utrpela. Z administratívneho spisu nevyplýva, že by žalobkyňa alebo jej zástupkyňa boli riadne poučené o povinnosti začať úpravy až po právoplatnosti rozhodnutia o príspevku, hoci takúto povinnosť správne orgány majú. Správny orgán mal konať urýchlene, lebo situácia navrhovateľky nezniesla odklad, zdravotný stav žalobkyne bol skutočne vážny a používanie vhodnej kúpeľne bolo nevyhnutné pre jej existenciu. Správny orgán však rozhodol až takmer o 3 mesiace od podania žiadosti a nepostupoval podľa § 49 ods. 2 Správneho poriadku. Podklady, ktoré sa v administratívnom spise nachádzajú, nedávajú jednoznačný záver o tom, kedy bola vykonaná úprava kúpeľne až na doklady od jedného vykonávateľa úprav, aj to sú nepresné a nekonkrétne, a preto krajský súd považoval za potrebné skutkový stav doplniť. Uviedol, že je potrebné zohľadniť skutočnosť, že takáto úprava vyžaduje aj určitú prípravu materiálu a zabezpečenie odborníkov na vykonanie prác, čo musela dcéra žalobkyne ako vlastníčka bytu, zabezpečiť. Úspešnej žalobkyni nepriznal náhradu trov konania podľa § 250k ods. 1 OSP, lebo si ich náhradu neuplatnila.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný. Žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť, žalobu zamietnuť a žalobkyni nepriznať právo na náhradu trov konania. Uviedol, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Považskej Bystrici rozhodol v zákonom stanovenej lehote. Následne po presťahovaní žalobkyne 28. augusta 2010 do nového bytu, vykonal v rodine 31. augusta 2010 sociálne šetrenie spolu s odborníkom z oblasti stavebníctva a žalobkyňu v zastúpení J. V. upozornil na možnosť vykonávať úpravy v byte až po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o priznaní peňažného príspevku, ako to vyplýva z posudkového záveru z 31. augusta 2010. Dňa 16. septembra 2010 bol vypracovaný komplexný posudok a následne bola 29. septembra 2010 zaslaná žalobkyni v zastúpení písomná výzva na predloženie dokladu o cene úpravy. Predfaktúra o cene úpravy bytu – kúpeľne, bola správnomu orgánu doručená 6. októbra 2010 /nesprávne uvedené 2011/, avšak

stavebný technik úradu žiadal odstránenie nedostatkov v predfaktúre. Opravený doklad o cene úpravy bytu bol správne doručený orgánu dňa 18. októbra 2010 /nesprávne uvedené 2011/, ktorý deň bolo vydané rozhodnutie o priznaní peňažného príspevku na úpravu bytu vo výške 2 095 €. Žalovaný zotrval na stanovisku, že správny orgán so splnomocnenkyňou J. V. spolupracoval počas celého konania od podania žiadosti, podával ústne informácie o podmienkach poskytnutia peňažného príspevku na úpravu bytu a zasielal jej tiež písomné výzvy s upozornením na následky nepredloženia dokladov, o čom priložil vyjadrenie a doklady Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, pracoviska odboru sociálnych vecí a rodiny Púchov z 20. júna 2011. Závery, uvedené v odôvodnení rozsudku Krajského súdu v Trenčíne preto nepovažoval za správne.

Žalobkyňa sa na odvolanie žalovaného písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 10 ods. 2 OSP preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach žaloby a v rozsahu odvolania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej treba vyhovieť.

Podľa § 41 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z. z. peňažný príspevok na úpravu bytu, peňažný príspevok na úpravu rodinného domu alebo peňažný príspevok na úpravu garáže nemožno poskytnúť na úpravy vykonané pred dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o týchto peňažných príspevkoch.

Podľa § 45 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z. z., ak príslušný orgán dodatočne zistí, že peňažný príspevok na kompenzáciu nepriznal, aj keď priznať mal, priznal neprávom alebo v nižšej sume alebo priznal vo vyššej sume ako patril alebo priznal od neskoršieho dňa ako patril alebo peňažný príspevok na kompenzáciu odňal, aj keď odňať nemal alebo rozhodol o povinnosti vrátiť peňažný príspevok na kompenzáciu alebo jeho časti aj keď túto povinnosť uložiť nemal, peňažný príspevok na kompenzáciu dodatočne prizná, odníme, zvýši, zníži alebo doplatí alebo rozhodne o zrušení povinnosti vrátiť peňažný príspevok na kompenzáciu alebo jeho časť. Nárok na dodatočné poskytnutie a vyplatenie peňažného príspevku na kompenzáciu alebo jeho časti zaniká uplynutím troch rokov odo dňa, od ktorého peňažný príspevok alebo jeho časť patril. Povinnosť fyzickej osoby vrátiť peňažný príspevok na kompenzáciu alebo jeho pomernú časť zaniká uplynutím troch rokov odo dňa, od ktorého peňažný príspevok nepatril alebo patril v nižšej sume.

Podľa § 46 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. ak príslušný orgán zistí, že opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu sa neprávom poskytuje alebo jednorazový peňažný príspevok sa neprávom poskytol na základe preukázateľne nepravdivých údajov, ktoré uviedla fyzická osoba, ktorej bol tento peňažný príspevok na kompenzáciu priznaný, alebo ak fyzická osoba použila peňažný príspevok na kompenzáciu na iný účel, než na ktorý bol poskytnutý, príslušný orgán rozhodne o odňatí a zastavení výplaty opakovaného peňažného príspevku a o povinnosti vrátiť jednorazový alebo opakovaný peňažný príspevok.

Z administratívnych spisov vyplýva, že žalobkyňa požiadala 26. júla 2010 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Považskej Bystrici, pracovisko Púchov o poskytnutie peňažného príspevku na úpravu bytu, a to konkrétne na úpravu kúpeľne. Z komplexného posudku uvedeného úradu zo 16. septembra 2010 číslo spisu: D/2010/03005/005-OPČ, vypracovaného podľa § 15 na účely § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. miera funkčnej poruchy žalobkyne podľa prílohy č. 3, časť IV bod 2 písm. d) k zákonu č. 447/2008 Z. z. je 90 %, a preto v zmysle § 2 ods. 3) uvedeného zákona je žalobkyňa osobou s ťažkým zdravotným postihnutím a okrem iného je odkázaná na úpravu bytu, úpravu kúpeľne a sociálneho zariadenia s cieľom dosiahnuť ich bezbariérovosť (odstránenie vane, jej nahradenie sprchovou kabínou a vykonanie iných stavebných prác, súvisiacich s úpravou bytu v zmysle opatrenia č. 6/2009, ktorým sa ustanovuje zoznam stavebných prác, stavebných materiálov a zariadení a maximálne zohľadňované sumy z ich ceny).

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Považskej Bystrici rozhodnutím z 18. októbra 2010 číslo D/2010/02932/002-RPPK, ktoré nadobudlo právoplatnosť 15. novembra 2010, priznal žalobkyni peňažný príspevok na úpravu bytu, úpravu kúpeľne vo výške 2 095,95.-€ur, a táto suma jej bola uhradená 25. októbra 2010. Šetrenie v domácnosti bolo vykonané 2. novembra 2010. Šetrením správny orgán zistil, že úprava bytu (kúpeľne) bola ukončená v septembri 2010.

Na základe tohto zistenia Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Považskej Bystrici rozhodnutím z 26. novembra 2010 číslo: D/2010/02932/006-RPPK, odňal navrhovateľke peňažný príspevok na úpravu bytu (úprava kúpeľne na bezbariérovú), ako priznaný neprávom s poukazom na § 41 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z. z., pretože uvedená úprava bytu (kúpeľne) bola vykonaná pred dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o priznaní peňažného príspevku na jej vykonanie.

Žalovaný rozhodnutím z 13. januára 2011 číslo AZ/2011/00216, rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Považskej Bystrici z 26. novembra 2010 číslo D/2010/02932/006/RPPK o odňatí peňažného príspevku na úpravu bytu (kúpeľne) v sume 2 095,95 € potvrdil.

Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobkyňa požiadala o príspevok na úpravu bytu 26. júla 2010, teda pred začatím stavebných úprav.

Z obsahu komplexného posudku Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Považskej Bystrici zo 16. septembra 2010 číslo: D/2010/03005/005-OPČ vyplýva, že žalobkyňa je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná nielen na sprievodcu, ale má aj obmedzenú pohybovú a orientačnú schopnosť v dôsledku narušenia telesných a duševných funkcií (ťažký organický psychosyndróm, cukrovka II. typu kompenzovaná diétou a inzulínom, hypertonická choroba III. št.). Pohybuje sa iba na mechanickom vozíku a za pomoci inej fyzickej osoby. V dôsledku uvedeného zdravotného postihnutia nie je schopná na rovnakom základe a s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti, premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a k prostriedku železničnej dopravy. Pomoc inej fyzickej osoby pri zabezpečovaní mobility a orientácie je kompenzovaná peňažným príspevkom za opatrovanie. Sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia (trpí inkontinenciou a treba ju niekoľkokrát denne umývať) sú kompenzované poskytovaním peňažného príspevku v oblasti zvýšených výdavkov.

Ako je uvedené v tomto komplexnom posudku, žalobkyňa nie je ani s pomocou inej fyzickej osoby schopná vojsť a vychádzať z vane. Situácia s úpravou bytu a potrebou jeho bezbariérovosti a prístupu žalobkyne ku sprche bola naliehavá, a preto bol rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu z 18. októbra 2010 poskytnutý peňažný príspevok na úpravu bytu (úpravu kúpeľne) s cieľom dosiahnuť bezbariérovosť (odstrániť vaňu a namontovať sprchovú kabínu). Byt, v ktorom sa vykonávala stavebná úprava, nadobudla dcéra žalobkyne v júli 2010 a žalobkyňa s dcérou sa do neho nast'ahovali o mesiac, a to 28. augusta 2010. Byt nebol vhodný na bývanie s postihnutou osobou, preto bolo nevyhnutné čo najskôr vykonať stavebné úpravy, hlavne upraviť kúpeľňu. Sociálne šetrenie v rodine vykonal správny orgán 31. augusta 2010 spolu s odborníkom z oblasti stavebníctva.

Odvolačí súd považuje za preukázané, že žalobkyňa bola poučená o nevyhnutnosti začatia stavebných úprav až po právoplatnosti rozhodnutia o priznaní príspevku, o čom svedčí obsah záznamu žalovanej o sociálnom šetrení. Tvrdenie žalobkyne, že nebola poučená

o právnych následkoch vykonania stavebných úprav pred právoplatnosťou rozhodnutia o priznaní príspevku nezodpovedá vykonanému dokazovaniu.

Žalobkyňa začala s vykonávaním stavebných prác ešte pre právoplatnosťou takéhoto rozhodnutia. O tejto skutočnosti odvolací súd nemal dôvod pochybovať, lebo dôkazy, preukazujúce opak neboli v konaní predložené ani, navrhnuté.

Správny orgán vypracoval 16. októbra 2010 komplexný posudok a už v čase jeho vypracovania zrejme vedel o priebehu vykonávania stavebných prác, keď boli začaté už v priebehu septembra 2010. Z dokladu P. J., ml., a to z kópie o fakturovaní stavebných prác z 19. októbra 2010, ktorý neznie presne na sumu peňažného príspevku, priznanú rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu z 18. októbra 2010 možno vyvodiť, že práce už boli vykonané pred poskytnutím príspevku.

Zistenia žalovaného boli dostatočné pre rozhodnutie o povinnosti odňať peňažný príspevok na úpravu bytu, lebo bol priznaný neprávom na úpravy, ktoré už boli pred rozhodnutím o príspevku vykonané.

Žalovaný preto nepochybil, keď rozhodnutie jeho prvostupňového správneho orgánu o odňatí peňažného príspevku na úpravu bytu žalobkyni potvrdil a jej odvolanie zamietol.

Odvolací súd tiež nesúhlasí s názorom krajského súdu, podľa ktorého dôvodom na zrušenie rozhodnutia žalovaného je skutočnosť, že správny orgán nekonal bez zbytočných prietáhov a nepostupoval podľa § 49 ods. 2 Správneho poriadku hneď na začiatku konania o priznaní predmetného peňažného príspevku v dôsledku nasťahovania sa do bytu, v ktorom bolo potrebné urobiť úpravy. V uvedenom ustanovení sú uvedené lehoty poriadkové, ktoré nemajú za následok vznik, zmenu alebo zánik práva, o ktorom žalovaný rozhodoval.

Nedodržanie týchto lehôt preto nemá bezprostredný vplyv na práva účastníkov konania aj keď by nemalo byť na ťarchu účastníka, ktorému z rozhodnutia o veci vyplývajú práva a povinnosti.

Odvolací súd však pripomína, že žalovaný sa musí riadne vysporiadať za každých okolností s otázkami právnymi.

Znamená to teda, že jeho povinnosťou je rozlíšiť medzi dôsledkami rozhodnutia o odňatí peňažného príspevku na úpravu bytu, ktoré bolo predmet preskúmania a medzi povinnosťou žalobkyne uvedený príspevok vrátiť. Takýto výrok preskúmané rozhodnutie

neobsahuje a ani obsahovať nemôže, lebo bolo už v doterajšom konaní preukázané, že výplatu príspevku, ktorý bol žalobkyni priznaný neprávom, žalobkyňa nezavinila.

Nemožno prehliadnúť skutočnosť, že žalovaný musel vedieť o vykonaní úprav bytu pred právoplatnosťou rozhodnutia o priznaní príspevku (č.l. 28 administratívneho spisu). Navyše po zistení uvedenej skutočnosti v čase, kedy finančný príspevok nebol ešte navrhovateľke poskytnutý, finančný príspevok žalobkyni vyplatil napriek tomu že vedel, že ho treba odňať a až následne rozhodol o jeho odňatí.

Žalobkyňa preto zrejme nezavinila, že jej príspevok bol vyplatený neprávom. Odvolací súd preto opätovne poukazuje na skutočnosť, že rozhodnutie o povinnosti vrátiť príspevok vyplatený neprávom s poukazom na § 45 ods. 9 písm. j/ zákona č. 447/2008 Z.z. neznamená súčasne povinnosť žalobkyne vrátiť príspevok, ktorý jej bol vyplatený neprávom. Takáto povinnosť by jej vznikla až v prípade, keby zavinila výplatu peňažného príspevku, poskytnutého neprávom.

O tejto povinnosti by musela žalovaná rozhodnúť osobitne, ak by boli pre takýto postup splnené podmienky, čo v danej veci treba zrejme vylúčiť.

Odvolací súd pripomína, že žalovaný nemôže rozhodnúť o povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú dávku na svojom protiprávnom postupe. Za takýto postup možno považovať vyplatenie príspevku v čase, kedy už žalovaný o jeho neodôvodnenom priznaní vedel.

Túto skutočnosť odvolací súd pripomína s prihliadnutím na výrok preskúmaného rozhodnutia, z ktorého povinnosť vrátiť príspevok vyvodit' nemožno, lebo túto povinnosť rozhodnutie neobsahuje.

Za takýchto okolností možno len uzavrieť, že hoci bol peňažný príspevok žalobkyni poskytnutý a vyplatený neprávom a v rozpore s § 41 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z. a aj dôvody na jeho odňatie podľa § 37, § 41 ods. 5 alebo § 45 ods. 9 uvedeného zákona sú dané, nepostačuje táto skutočnosť pre záver, že žalobkyňa neoprávnenú výplatu peňažného príspevku zavinila a že za vznik administratívneho preplatku prípadne zodpovedá. Citované ustanovenia upravujú len dôvody na odňatie príspevku, nie aj na jeho vrátenie. Povinnosť vrátiť príspevok len v prípadoch, ak nebol použitý na účel, na ktorý bol poskytnutý v lehote ustanovenej týmto zákonom, alebo postup následky vykonania úprav v inom čase a inak ako spôsobom, upraveným v rozhodnutí je v zákone presne a osobitne upravená.

V dôsledku skutočnosti, že rozhodnutie žalovaného sa netýkalo povinnosti žalobkyne vrátiť peňažný príspevok, ale riešilo len otázku odňatia príspevku, pochybil súd prvého stupňa, keď napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalovaného vyhovel a rozsudok Krajského súdu v Trenčíne podľa § 220 OSP ako vecne nesprávny a priečiaci sa zákonu zrušil a preskúmané rozhodnutie žalovaného potvrdil .

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 OSP a neúspešnej žalobkyni ich náhradu nepriznal, lebo v odvolacom konaní úspech nemala a úspešný žalovaný nárok na ich náhradu nemá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. septembra 2012

JUDr. Elena Závadská, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mária Kráľová